

Sygn. akt II CSK 150/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa "P." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. przeciwko "H." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ś. o stwierdzenie nieważności uchwał, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 grudnia 2013 r., skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 27 września 2012 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd drugiej instancji oddalił powództwo o stwierdzenie nieważności dwóch uchwał zgromadzenia wspólników pozwanej spółki podjętych w dniu 14 sierpnia 2010 r. w przedmiocie zmian w składzie osobowym zarządu strony pozwanej.

Jako samoistną podstawę uzasadniającą oddalenie powództwa Sąd ten uznał brak po stronie powódki legitymacji do zaskarżenia przedmiotowych uchwał, a ponadto stwierdził, że powództwo i tak podlegałoby oddaleniu także w dalszych przyczyn, ponieważ uchwały podjęto w głosowaniu tajnym przy zachowaniu wymaganego kworum, a powódka nie starała się podważyć dokonanego sprostowania protokołu z przebiegu zgromadzenia.

Apelację powódki oddalił Sąd Apelacyjny i zasądził na rzecz pozwanej koszty postępowania apelacyjnego.

Sąd odwoławczy uznał w przeważającej mierze za prawidłowe ustalenia faktyczne oraz ocenę prawną, którą w całości podzielił i przyjął za własną. Nie podzielił jedynie oceny co do charakteru głosowania na zgromadzeniu, ale uznał tę okoliczność za drugorzędną wobec istniejącego braku legitymacji procesowej powódki do wniesienia przedmiotowego powództwa, uznając za trafną w tej kwestii ocenę Sądu I instancji.

W ocenie Sądu odwoławczego, uchwały dotyczące wyłącznie kwestii personalnych nie wywołują żadnych skutków prawnych w sferze praw udziałowych i nie zmierzają do zmniejszenia zakresu praw wynikających z udziałów. Za prawidłową uznał Sąd drugiej instancji ocenę Sądu pierwszej instancji, że powołanie w skład zarządu osoby, której przygotowanie zawodowe kwestionowano nie wpływa na skuteczność zachowania zajętego prawa udziałowego. Zagrożenie zajętych praw udziałowych musi bezpośrednio wynikać z treści samej uchwały, być realne, a nie jedynie pośrednie i hipotetyczne, stwierdził Sąd Apelacyjny. W ocenie tego Sądu, kompetencje członków zarządu spółki z o.o. nie oddziałują bezpośrednio na majątek tej spółki, a powódka nie wykazała faktu utraty wartości udziałów zajętych na jej rzecz w pozwanej spółce.

W związku ze zmianami w składzie zarządu pozwanej spółki Sąd odwoławczy nie dopatrywał się konieczności podjęcia działań zmierzających do

zachowania prawa powódki, a polegających na dokonaniu tzw. czynności zachowawczych. Samo wykazanie prawdopodobieństwa wystąpienia stanu zagrożenia uznał za oczywiście niewystarczające dla przyjęcia zaistnienia stanu uzasadniającego potrzebę podejmowania działań niezbędnych dla zachowania prawa.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał za prawidłową konkluzję Sądu Okręgowego o braku po stronie powódki legitymacji czynnej do zaskarżania uchwał, co wystarczało do oddalenia powództwa.

Przyjmując jedynie hipotetyczne istnienie po stronie powódki legitymacji czynnej Sąd Apelacyjny stwierdził, że dłużniczka z zajętych udziałów mogła głosować na zgromadzeniu, ponieważ w razie nieustanowienia zarządcy dłużnik ma nieograniczone prawo wykonywania uprawnień korporacyjnych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zakaz realizacji zajętego prawa wynikający z art. 910 § 1 pkt 1 k.p.c. nie znajduje zastosowania do uprawnień korporacyjnych o charakterze niemajątkowym, a więc Sąd ten nie podzielił stanowiska powódki, że zakaz realizacji zajętego prawa oznacza zakaz uczestnictwa dłużnika w zgromadzeniu i zakaz wykonywania prawa głosu. Przeciwnie, uznał, że zaskarżone uchwały dotyczyły stricte spraw korporacyjnych o niemajątkowym charakterze, a zatem głosowanie zobowiązanej przy podejmowaniu tych uchwał nie spowodowało naruszenia normy z art. 910² § 2 k.p.c., a więc nie mogło nastąpić stwierdzenie nieważności tych uchwał na podstawie art. 252 § 1 k.s.h.

Rozważając skutki podjęcia uchwał w warunkach naruszających art. 247 § 2 k.s.h. (w głosowaniu jawnym) Sąd stwierdził, że uchybienia formalne, aby mogły skutkować nieważnością uchwał, muszą mieć wpływ na treść uchwały.

Powódka zaskarżyła w całości wyrok Sądu Apelacyjnego, przytaczając w skardze kasacyjnej zarzuty mieszczące się w ramach obu podstaw kasacyjnych.

W ramach drugiej podstawy kasacyjnej skarżąca zarzuciła naruszenie art. 382 k.p.c. w zw. z art. 316 § 1 i art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 299 k.p.c. a także art. 217 § 1 i art. 227 k.p.c., uzasadniając te zarzuty pominięciem części zebranego materiału procesowego oraz odmowę przeprowadzenia dowodów z przesłuchania strony pozwanej i z zeznań świadków.

Natomiast zarzuty mieszczące się w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej obejmują błędną wykładnię:

- art. 250 k.s.h. i art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 910² § 1 k.p.c. w zw. z art. 743 § 1 k.p.c. wskutek uznania, że wytoczenie powództwa o stwierdzenie nieważności uchwał w przedmiocie zmian w składzie zarządu nie może mieścić się w katalogu tzw. czynności zachowawczych wskazanych w art. 910² § 1 *in fine* k.p.c., ponieważ uchwały te nie stwarzają dla wierzyciela zagrożenia niezaspokojenia z zajętych udziałów, co skutkuje brakiem legitymacji powoda;
- art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 910² § 2 wskutek przyjęcia, że dłużnik zajętych udziałów uprawniony jest wykonywać samodzielnie uprawnienia korporacyjne z nich wynikające bez konieczności ustanowienia zarządcy;
- art. 252 § 1 k.s.h. i art. 910² § 2 w zw. z art. 931 § 1 i 2 k.p.c. przez przyjęcie, że potrzeba realizacji uprawnień korporacyjnych z zajętych udziałów występuje jedynie wówczas, gdy zachodzi potrzeba zachowania prawa wierzyciela;
- art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 910 § 1 pkt 1 k.p.c. i art. 910² § 2 k.p.c. przez przyjęcie, że zakaz realizacji zajętego prawa majątkowego przez dłużnika nie obejmuje uprawnień korporacyjnych oraz, że mimo istnienia tego zakazu dłużnik może samodzielnie wykonywać uprawnienia korporacyjne z udziałów, w tym głosować nad uchwałami;
- art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 910 § 1 pkt 1 k.p.c. i art. 911⁶ § 1 k.p.c. wskutek nieuwzględnienia, że podjęcie uchwał wpływających na wartość zajętych udziałów jest sprzeczna z celami udzielonego powódce zabezpieczenia;
- art. 268 k.s.h. w zw. z art. 910² k.p.c. w wyniku przyjęcia, że do zajęcia udziałów można per analogiam stosować skutki art. z art. 268 k.s.h., tj. nieuwzględniać zajętych udziałów przy ustalaniu kworum;
- art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 247 § 2 k.s.h. przez ich niezastosowanie, pomimo ustalenia podjęcia uchwał w głosowaniu jawnym, a więc z naruszeniem obowiązku tajności głosowania w sprawach osobowych, a w konsekwencji przez błędne przyjęcie, że uchybienie formalne nie miało wpływu na treść zaskarżonych uchwał.

Powódka wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną powódki, wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej w całości oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania, przedstawiając argumenty, które w jej ocenie przemawiają przeciwko uwzględnieniu skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna zasługuje na uwzględnienie, choć nie wszystkie podniesione w niej zarzuty okazały się zasadne.

W pierwszej kolejności rozpoznaniu podlegać będą zarzuty podniesione w ramach drugiej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uprzednia weryfikacja prawidłowości czynności Sądu dokonanych w toku postępowania apelacyjnego warunkuje bowiem celowość dokonania przez Sąd Najwyższy w ramach postępowania kasacyjnego oceny, czy nie zostały popełnione przez Sąd drugiej instancji błędy w orzekaniu polegające na błędnej wykładni lub niewłaściwym stosowaniu przepisów prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Analizując kolejno podniesione zarzuty naruszenia przepisów postępowania (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) stwierdzić należy, że nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. w zw. z art. 316 §1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. uzasadniany pominięciem przez Sąd drugiej instancji części zebranego w postępowaniu materiału procesowego w zakresie zatrudnienia Prezesa E. S. w spółce R. sp. z o.o. i nieuwzględnienia wskazanych okoliczności faktycznych przy ocenie wpływu zaskarżonych uchwał na możliwość zaspokojenia powódki z zajętych udziałów. Tak podniesiony zarzut, wobec powołanej przez skarżącą argumentacji na jego poparcie, stanowi niedopuszczalną w postępowaniu kasacyjnym próbę kwestionowania przez skarżącą ustaleń faktycznych stanowiących podstawę wydania zaskarżonego orzeczenia (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Ze względu na zakaz wynikający z art. 398³ § 3 k.p.c. nie mogą również zostać uwzględnione, ujęte w ramach drugiej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), zarzuty naruszenia art. 299 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. oraz w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 217 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., upatrywane przez skarżącą w bezzasadnej w jej ocenie odmowie przeprowadzenia zgłoszonych dowodów. Przedmiotowe zarzuty, co należy podkreślić, ukierunkowane są wyłącznie na kwestionowanie ustaleń faktycznych Sądu drugiej

instancji rzutuujących na ocenę przysługiwania stronie powodowej legitymacji do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwał dotyczących zmian personalnych w zarządzie pozwanej spółki, wynikającą z art. 910² § 1 *in fine* k.p.c.

Przechodząc do ujętych w skardze kasacyjnej zarzutów naruszenia prawa materialnego w pierwszej kolejności wskazać należy, że zasadniczo sprowadzają się one do negowania przyjętego przez Sąd drugiej instancji poglądu, iż w zakresie czynności zmierzających do zachowania prawa (art. 910² § 1 *in fine* k.p.c.) nie mieści się uprawnienie wierzyciela egzekwującego z zajętych udziałów w spółce z o.o. do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia wspólników w przedmiocie zmian w składzie osobowym zarządu spółki. W ocenie Sądu Apelacyjnego podjęcie przez wierzyciela czynności zmierzającej do zachowania prawa (art. 910² § 1 *in fine* k.p.c.) w postaci wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały jest uprawnione jedynie w odniesieniu do tych uchwał, które *in meritum* dotyczą praw udziałowych, gdyż tylko te wiążą negatywne skutki w zakresie możliwości zaspokojenia się wierzyciela z zajętych udziałów.

Odnosząc się do przedmiotowego zagadnienia stwierdzić należy, że egzekucyjne zajęcie udziałów w spółce z o.o. pociąga za sobą istotne implikacje w zakresie realizacji przez wspólnika – dłużnika uprawnień wynikających z zajętego prawa. Od chwili zawiadomienia dłużnika o dokonany zajęciu (art. 910 § 1 k.p.c.) nie może on rozporządzać, obciążać ani realizować zajętego prawa, jak również nie może pobierać żadnego świadczenia przysługującego mu z zajętego prawa (art. 910 § 1 pkt 1 k.p.c.). Dokonanie tych czynności, wbrew przedmiotowym zakazom, prowadzi natomiast do ich bezskuteczności względem wierzyciela egzekwującego (art. 885 k.p.c. w zw. z art. 902 k.p.c. i art. 909 k.p.c.). Wobec spółki zajęcie udziałów, od chwili zawiadomienia jej o dokonaniu tej czynności egzekucyjnej, wiąże się natomiast z zakazem realizowania na rzecz wspólnika – dłużnika świadczeń wynikających z zajętego prawa oraz nakazem uiszczania komornikowi lub na rachunek depozytowy w banku świadczeń pieniężnych wynikających z zajętego udziału (akcji) (art. 910 § 1 pkt 2 k.p.c.).

Przedstawione powyżej implikacje w sferze praw i obowiązków wspólnika – dłużnika oraz spółki, co należy podkreślić, eksponują zabezpieczającą (ochronną)

funkcję zajęcia udziałów w spółce z o.o. Ich istota sprowadza się bowiem do umożliwienia, w jak największym stopniu, uzyskania zaspokojenia wierzyciela z zajętego prawa poprzez dochód jaki to prawo przynosi, albo w drodze jego sprzedaży (art. 911⁶ § 1 k.p.c.).

Realizacji przedmiotowego celu służy również art. 910² k.p.c. Przepis ten wyznacza skutki jakie w relacji wierzyciel egzekwujący – spółka powstają w następstwie zajęcia udziału (akcji) w toku postępowania egzekucyjnego. Stosownie do jego treści z mocy zajęcia udziału wierzyciel może wykonywać „wszelkie uprawnienia majątkowe dłużnika wynikające z zajętego prawa, które są niezbędne do zaspokojenia wierzyciela w drodze egzekucji” (art. 910² § 1 *in principio* k.p.c.), jak również podejmować „wszelkie działania, które są niezbędne do zachowania prawa” (art. 910² § 1 *in fine* k.p.c.). Natomiast zgodnie z § 2 tego artykułu, w razie potrzeby realizacji „innych uprawnień wynikających z zajętego prawa niż wymienione w § 1” sąd z urzędu lub na wniosek dłużnika lub wierzyciela ustanowi zarządcę.

Przywołana regulacja, co należy podkreślić, odnosi się zatem do trzech ujmowanych rozłącznie kategorii czynności: 1) wykonywania wszelkich uprawnień majątkowych dłużnika wynikających z zajętego prawa, które są niezbędne do zaspokojenia wierzyciela – przypisując kompetencję do ich wykonywania egzekwującemu wierzycielowi; 2) podejmowania wszelkich działań, które są niezbędne do zachowania prawa (tzw. czynności zachowawcze), które może realizować wyłącznie wierzyciel egzekwujący; 3) wykonywania „innych niż wymienione uprawnień z zajętego prawa niż wymienione w § 1”, przyznając kompetencję do ich dokonywania zarządcy. Zestawienie ze sobą ujmowanych przez art. 910² § 1 k.p.c. kompetencji wierzyciela do wykonywania uprawnień majątkowych dłużnika wynikających z zajętego prawa (art. 910² § 1 *in principio* k.p.c.) oraz kompetencji do podejmowania wszelkich działań niezbędnych do zachowania prawa (art. 910² § 1 *in fine* k.p.c.) wskazuje, że pomiędzy nimi zachodzą zasadnicze różnice. O ile bowiem pierwszą ustawodawca wyraźnie wiąże z udziałem wskazując, że wierzyciel może wykonywać wszelkie uprawnienia majątkowe dłużnika wynikające z zajętego prawa, to o tyle w przypadku czynności zachowawczych w żaden sposób nie odwołuje się do uprawnień wynikających

z zajętego prawa, a jedynie stwierdza, że wierzyciel może podejmować wszelkie działania zmierzające do zachowania prawa. Tym samym, art. 910² § 1 *in fine* k.p.c. statuuje własne, tj. niezależne od zajętego prawa, uprawnienie wierzyciela egzekwującego do podejmowania tzw. czynności zachowawczych. Odmienny charakter ma natomiast, wynikające z art. 910² § 1 *in principio* k.p.c., uprawnienie do wykonywania praw majątkowych z zajętego udziału. Uprawnienie wierzyciela egzekwującego do wykonywania praw majątkowych z zajętego udziału stanowi bowiem w swej istocie pochodną uprawnień współnika. Wierzyciel egzekwujący nie realizuje własnego prawa podmiotowego, lecz wykonuje uprawnienia wynikające z prawa podmiotowego (udziału) współnika – dłużnika w oparciu o kompetencję przyznaną mu przez art. 910² § 1 *in principio* k.p.c. W konsekwencji zajęcie udziału nie prowadzi do utraty przez dłużnika statusu współnika w spółce z o.o., a wierzyciel względem spółki nadal pozostaje osobą trzecią.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że w zakresie czynności zachowawczych (art. 910² § 1 *in fine* k.p.c.) mieści się również uprawnienie wierzyciela egzekwującego do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia współników zagrażającej możliwości zaspokojenia z zajętych udziałów (akcji) (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2011 r., sygn. akt III CZP 64/11, publ. OSNC 2012, nr 6, poz. 67; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2013 r., sygn. akt II CSK 588/12, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2009 r., sygn. akt II CSK 355/08, publ. Monitor Prawniczy 2010, nr 7, s. 400). Podkreśla się przy tym, że legitymacja do wytoczenia przedmiotowego powództwa wynika z art. 910² § 1 *in fine* k.p.c. stanowiącego w tym zakresie przepis szczególny w stosunku do art. 250 k.s.h. oraz art. 422 k.s.h. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2009 r., sygn. akt II CSK 355/08, publ. Monitor Prawniczy 2010, nr 7, s. 400). W konsekwencji legitymacja do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia współników może być przypisana egzekwującemu wierzycielowi jedynie w tych przypadkach, gdy stosowne powództwo zmierza do zachowania prawa egzekwowanego, zaś źródłem zagrożenia możliwości zaspokojenia się wierzyciela jest kwestionowana uchwała.

Artykuł 910² § 1 *in fine* k.p.c. dopuszcza podjęcie przez wierzyciela tzw. czynności zachowawczych, w tym również wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia wspólników spółki z o.o., w odniesieniu do każdego przypadku zagrożenia możliwości zaspokojenia się wierzyciela z zajętego prawa. W świetle przywołanego przepisu nie ma jednak znaczenia, wbrew stanowisku Sądu Apelacyjnego, czy negatywne skutki dla możliwości zaspokojenia się wierzyciela z zajętego prawa, będące następstwem podjęcia uchwały przez organ właścicielski spółki z o.o., wynikają bezpośrednio z treści uchwały, czy też mają jedynie charakter pośredni. Nie jest bowiem wykluczone, że również uchwała nie mająca wprost za przedmiot praw udziałowych będzie pociągała za sobą negatywne skutki dla możliwości zaspokojenia się wierzyciela z zajętych udziałów, zarówno w kontekście dochodu jaki mógłby uzyskać ze sprzedaży zajętych udziałów lub realizacji wynikających z nich praw majątkowych (art. 911⁶ § 1 k.p.c.).

Mając powyższe na względzie stwierdzić należy, że zasadnie skarżąca wskazała na naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 250 i art. 252 k.s.h. w zw. z art. 910² § 1 k.p.c. w zw. z art. 743 § 1 k.p.c. W świetle art. 910² § 1 *in fine* k.p.c. nie jest bowiem uprawnione stanowisko Sądu Apelacyjnego, oparte wyłącznie na elemencie formalnym, uznające *a priori*, że jedynie w odniesieniu do uchwał zgromadzenia wspólników, które swym przedmiotem dotyczą zmniejszenia praw wynikających z zajętych udziałów, uprawnione jest podejmowanie przez wierzyciela czynności zachowawczych polegających na wytoczeniu powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały. Takie stanowisko pomija bowiem, że art. 910² § 1 *in fine* k.p.c. uzasadnia podjęcie przez wierzyciela egzekwującego czynności zachowawczych w każdej sytuacji, gdy istnieje uzasadniona obawa wygaśnięcia zajętego prawa lub zmniejszenia jego wartości w stopniu uniemożliwiającym jego zaspokojenie. W konsekwencji, również w odniesieniu do uchwał zgromadzenia wspólników zasadne jest przyjęcie, że w ramach czynności zachowawczych (art. 910² § 1 *in fine* k.p.c.), wierzycielowi egzekwującemu z zajętych udziałów w spółce z o.o. przysługuje legitymacja to wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia wspólników w odniesieniu do każdej uchwały, która w jego ocenie rodzi negatywne skutki w zakresie możliwości jego zaspokojenia, co dotyczy również uchwały w przedmiocie zmian w składzie

personalnym zarządu spółki. Ustalenie przez sąd istnienia legitymacji wierzyciela egzekwującego do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały (art. 910² § 1 *in fine* k.p.c.) nie może zatem ograniczać się wyłącznie do badania przedmiotu tej uchwały lecz powinno wiązać się w każdym przypadku z oceną skutków jakie podjęta uchwała może wywoływać w zakresie możliwości zaspokojenia się wierzyciela z zajętych udziałów w spółce z o.o. Nie jest przy tym wymagane, aby skutek ten bezpośrednio wynikał z treści zaskarżonej uchwały. W konsekwencji, wbrew stanowisku Sądu Apelacyjnego, nie jest wykluczone, że również uchwała zgromadzenia wspólników dotycząca zmian personalnych w składzie zarządu spółki będzie zagrażała możliwości zaspokojenia się wierzyciela z zajętych udziałów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2013 r., sygn. akt II CSK 588/12, niepubl.). Wykazanie tego związku, co należy podkreślić, spoczywa przy tym na wierzycielu, który dochodzi ochrony swojego interesu w oparciu o art. 910² § 1 *in fine* k.p.c.

Nie może wywołać zamierzonego przez skarżącą skutku, podniesiony w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), zarzut naruszenia art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 910² § 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 743 § 1 k.p.c. oraz zarzut naruszenia art. 252 § 1 k.s.h. w zw. 910 § 1 k.p.c. i art. 910² § 2 k.p.c. Skarżąca upatruje ich w nieuzasadnionym w jej ocenie stanowisku Sądu drugiej instancji, że pomimo egzekucyjnego zajęcia udziałów w spółce z o.o. wspólnikowi – dłużnikowi nadal przysługuje kompetencja do wykonywania uprawnień korporacyjnych wynikających z zajętego prawa. Jak już podnoszono, egzekucyjne zajęcie udziałów w spółce z o.o., do czasu ustanowienia zarządcy (art. 910² § 2 k.p.c.), nie implikuje w sobie żadnych negatywnych następstw w zakresie wykonywania przez wspólnika uprawnień korporacyjnych z zajętych udziałów. Wskutek zajęcia udziałów wierzyciel egzekwujący uzyskuje jedynie kompetencję wykonywania uprawnień majątkowych wynikających z zajętych udziałów (art. 910² § 1 *in principio* k.p.c.). Interpretacji tej nie zmienia przysługiwanie wierzycielowi legitymacji do wytoczenia powództwa o stwierdzenie o stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia wspólników. Kompetencja wierzyciela w tym względzie, jak już sygnalizowano, stanowi jego samoistne uprawnienie zmierzające do zachowania prawa egzekwowanego (art. 910² § 1

in fine k.p.c.), które jedynie pod względem treściowym odpowiada nadal przysługującemu dłużnikowi - wspólnikowi uprawnieniu do wytoczenia powództwa o stwierdzenie uchwały zgromadzenia wspólników (art. 252 § 1 k.s.h.). Ingerencję w sferę uprawnień korporacyjnych dłużnika – wspólnika, jak słusznie wskazuje Sąd Apelacyjny, pociąga ze sobą jedynie ustanowienie zarządcy na podstawie art. 910² § 2 k.p.c. Podmiot ten posiada bowiem kompetencję do wykonywania wynikających z zajętego udziału uprawnień o charakterze korporacyjnym (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2011 r., sygn. akt III CZP 64/11, publ. OSNC 2012, nr 6, poz. 67). Wyłączenia możliwości realizacji przez wspólnika – dłużnika uprawnień korporacyjnych wynikających z zajętych udziałów nie można przy tym upatrywać w wynikającym z art. 910 § 1 pkt 1 k.p.c. zakazie realizacji przez dłużnika zajętego prawa. Postrzeganie bowiem przedmiotowej regulacji przez pryzmat specyficznego charakteru prawnego udziału w spółce z o.o., jako prawa podmiotowego obejmującego pod względem treściowym uprawnienia o charakterze majątkowych i korporacyjnym, uzasadnia przyjęcie, że zakaz wynikający z ostatnio wymienionego przepisu dotyczy wyłącznie realizacji praw majątkowych wynikających z udziału. Uwzględnia to również funkcję postępowania egzekucyjnego ukierunkowanego zasadniczo, w odniesieniu do zajęcia udziałów w spółce z o.o., na realizację interesu majątkowego wierzyciela. Wykonywania praw korporacyjnych przez wspólnika – dłużnika nie można w każdym przypadku traktować jako zachowań negatywnie wpływających na możliwość zaspokojenia się wierzyciela z zajętych udziałów (np. wykonywanie przez wspólnika - dłużnika prawa kontroli w spółce). Pokreślić przy tym należy, że ochronie interesu wierzyciela przed ewentualnymi negatywnymi implikacjami jakie mogą ujawnić się w związku z wykonywaniem przez wspólnika – dłużnika uprawnień o charakterze korporacyjnym służy uprawnienie wierzyciela do podejmowania działań zmierzających do zachowania prawa (art. 910² § 1 *in fine* k.p.c.) oraz możliwość sądowego powołania zarządcy (art. 910² § 2 k.p.c.).

Za prawidłowe należy również uznać, kwestionowane w ramach zarzutu naruszenia art. 252 § 1 k.s.h. i art. 910² § 1 k.p.c. w zw. z art. 931 § 1 k.p.c., stanowisko Sądu drugiej instancji, że powołanie przez sąd zarządcy uprawnionego do wykonywania praw korporacyjnych z zajętych udziałów (art. 910² § 2 k.p.c.)

powinno nastąpić jedynie, gdy samodzielne wykonywania przez wspólnika – dłużnika uprawnień korporacyjnych wynikających z zajętych udziałów pociąga za sobą uzasadnione zagrożenie dla realizacji celu prowadzonej egzekucji, tj. zaspokojenia wierzyciela egzekwującego. Innymi słowy ustanowienie zarządcy na podstawie art. 910² § 2 k.p.c. powinno nastąpić, gdy wykonywanie przez wspólnika – dłużnika uprawnień korporacyjnych z zajętych udziałów zagraża interesowi majątkowemu wierzyciela realizowanemu w ramach postępowania egzekucyjnego.

Nie ma racji skarżąca powołując się na naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 910² § 2 k.p.c. w zw. z art. 731 k.p.c. i art. 730¹ § 3 k.p.c. oraz art. 252 § 1 k.s.h. oraz w zw. z art. 743 k.p.c. Wskazując na uchybienie przez Sąd drugiej instancji przedmiotowym przepisom skarżąca twierdzi, że powołanie zarządcy uprawnionego do wykonywania praw korporacyjnych zmierzałoby do całkowitego zaspokojenia wierzyciela i ponad potrzebę obciążałoby dłużnika z mocy zajęcia udziałów. Stanowisko skarżącej w tym względzie pomija jednak, że ustanowienie zarządcy (art. 910² § 2 k.p.c.) zmierza jedynie do ochrony interesu wierzyciela realizowanego w ramach postępowania egzekucyjnego. Pozwala bowiem na eliminację negatywnych następstw w zakresie możliwości zaspokojenia się wierzyciela, jakie mogłyby wyniknąć w związku z wykonywaniem przez wspólnika – dłużnika uprawnień korporacyjnych wynikających z zajętych udziałów. Należy przy tym podkreślić, że ustanowienia zarządcy, wbrew twierdzeniom strony skarżącej, nie można w żaden sposób ujmować jako przejawu zaspokojenia wierzyciela egzekwującego, gdyż to, w przypadku zajęcia udziałów w spółce z o.o., zawsze ma charakter majątkowy i następuje poprzez uzyskanie przez wierzyciela dochodu z zajętych udziałów lub ich sprzedaży (art. 911⁶ § 1 k.p.c.).

Bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 910 § 1 pkt 1 k.p.c. i art. 911⁶ § 1 k.p.c. poprzez ich błędną wykładnię wyrażającą się w nieuwzględnieniu przez Sąd Apelacyjny, że podjęcie zaskarżonych uchwał, mających wpływ na wartość zbywczą zajętych udziałów, jest sprzeczne z celem udzielonego powódce zabezpieczenia. W ramach tego zarzutu skarżąca dokonuje bowiem próby nieuprawnionej kreacji pożądaných ustaleń faktycznych, z których następnie podejmuje próbę wywodzenia uchybień Sądu drugiej instancji w zakresie prawidłowości wydanego orzeczenia. Wbrew twierdzeniom skarżącej Sąd

Apelacyjny w zakresie poczynionych w sprawie ustaleń, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), nie stwierdził, że kwestionowane w niniejszej sprawie uchwały zgromadzenia wspólników pozwanej spółki miały wpływ na wartość zbywcą zajętych przez powódkę udziałów.

Chybiony jest również zarzut naruszenia art. 268 k.s.h. w zw. z art. 910² k.p.c. Trafnie przyjął bowiem Sąd Apelacyjny, że w rozpoznawanej sprawie nie było podstaw do stosowania *per analogiam* art. 268 k.s.h.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 247 § 2 k.s.h. stwierdzić należy, że ten jest o tyle trafny, iż Sąd Apelacyjny, ustalając, że zaskarżone uchwały zostały podjęte z naruszeniem 247 § 2 k.s.h. (s. 28 uzasadnienia wyroku z dnia 27 września 2012 r.) nie sprecyzował, jaki wpływ przedmiotowe naruszenie formalne miało na treść kwestionowanych uchwał, co jedynie wówczas mogłoby przesądzać o ich nieważności.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.